

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Голінько В.І.

« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психофізіологічні основи безпеки праці»

Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Цивільна безпека
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	4 кредитів ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	3 семестр (5,6 чверть)
Мова викладання	українська

Викладачі: доцент Столбченко О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» спеціальності 263 Цивільна безпека / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. охорони праці та цивільної безпеки. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 15 с.

Розробник: Столбченко Олена Володимирівна – доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності К10 Цивільна безпека (протокол № 11 від 08.07.2025).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1. Шкали.....	7
6.2. Засоби та процедури.....	8
6.3. Критерії.....	9
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ...	12
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі вищої освіти «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільна безпека» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф6 «Психофізіологічні основи безпеки праці» віднесено такі результати навчання:

РН8	Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.
РН11	Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.
РН14	Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.
РН25	Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

Мета дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» є формування у здобувачів компетентностей, необхідних для забезпечення безпечних і здорових умов праці з урахуванням психофізіологічних особливостей людини.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН8	РН8.1 -Ф6	Здобувачі здатні аналізувати психофізіологічні особливості людини та їх вплив на працездатність і безпеку праці.
РН11	РН11.1 -Ф6	Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.
РН14	РН14.1 -Ф6	Розробляти та впроваджувати заходи профілактики професійних захворювань і травматизму з урахуванням психофізіологічної складової.
РН25	РН25.1 -Ф6	Формують компетентності щодо застосування методів психофізіологічного контролю та моніторингу стану працівників для забезпечення безпечних умов праці.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф1 Вступ до спеціальності	Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту населення, території та

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	90	26	64	6	94
практичні	30	20	10	4	26
лабораторні		-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	46	74	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	90
РН8.1 -Ф6	1. Теоретичні основи психофізіологічних основ безпеки праці.	20
	Загальне поняття про працю та її роль в житті людини.	
	Методологічні та теоретичні аспекти психофізіології праці	
	Психологія праці як професія і учбова дисципліна	
	Суміжні області психологічного і міждисциплінарного наукового знання про людину і працю.	
РН 8.1-Ф6	2. Історія та тенденції розвитку психології праці	20
	Виникнення прикладної психології праці	
	Місце психології у системі наук про людину як суб'єкта діяльності	
	Історія виникнення і становлення психології праці, як галузі наукового знання	
	Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва та уявлень про суб'єкт праці	
РН 11.1 -Ф6	3 Людина і праця: взаємозв'язок.	20
	Поняття ергатичної системи "людина — праця — професійне середовище". Трудовий пост і його структура. Предмет, засоби, знаряддя, умови праці як компоненти трудового поста. Поняття умов праці в психології	
	Методи вивчення впливу праці на суб'єкта праці. Емпірико-пізнавальні методи: спостереження як діяльність, як методика і метод, види спостереження: запитальні методи (бесіда, інтерв'ю, анкета), метод вивчення документації, метод експертної оцінки, метод аналізу помилок, метод праці, біографічний метод,	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	алгоритмічний метод, метод узагальнення незалежних характеристик	
	Метод рекоперукції – метод перетворення робочого простору, органів управління режиму праці і відпочинку, темпу роботи	
	Планування, нормування і контроль праці трудового колективу	
РН11.1 -Ф6	4 . Структура суб'єкта праці	20
	Природні властивості індивіда. Суб'єкт праці та його структура. Індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці. Функції психіки у процесі праці	
	Психомоторні властивості у процесі праці. Особистісні характеристики працівника.	
	Мова і мовлення у процесі праці. Причини девіантних відхилень у поведінці працівника.	
	Акцентуації характеру та їх вплив та трудову поведінку	
РН25.1 -Ф6	5. Психологічне професіографування	10
	Загальні поняття психологічного аналізу трудової діяльності. Професіографія, як засіб психологічного вивчення професії і професійної діяльності людини, принципи і методи психологічної професіографії.	
	Програми і схеми професіографування, способи фіксації професіографічного матеріалу /табличні, описові, графічні, алгоритмічні	
	Схема психологічного вивчення професій.	
	Динаміка вимог до професійно важливих якостей суб'єкта	
	Багатозначна багаторівнева психологічна класифікація професій /Е.А. Климов/, її структура і можливості її застосування.	
	Класифікація трудової діяльності за мотиваційними факторами	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	30
РН25.1 -Ф6	Психофізіологічні вимоги до умов праці.	8
РН25.1 -Ф6	Психічні властивості і процеси особистості.	7
РН25.1 -Ф6	Методи визначення працездатності людини.	7
РН14.1 -Ф6	Стрес та стресостійкість організму.	8
РН25.1 -Ф6		
		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних

закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК..

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями рівень умінь/навичок незадовільний	60-64 <60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних;	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна.	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
♦ управління складною технічною	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

Психодіагностичні методики PSS-10 (шкала сприйнятого стресу) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://samopomi.ch/test/pss-10>
BDI-II (шкала депресії Бека) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://psychobalance.com.ua/test/bdi-ii>
PCL-5 (шкала ПТСР) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://darnytsia.ua/doctors/ptsr/shkala-samoostinky-proyaviv-posttravmatychnoho-stresovoho-rozladu-ptsr-metodyka-pcl-5>

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бочелюк В.Й., Пучина О.В. Організаційна психологія на підприємстві. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 272 с.
2. Гура О.І., Гура Т.Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Запоріжжя: КПУ, 2020. 167 с.
3. Свидрук І.І., Турянський Ю.І., Миронов Ю.Б. Організаційна поведінка: підручник. Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2022. 352 с.
4. Макарчук, М. Ю., Куценко, Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник / М. Ю. Макарчук, Т. В. Куценко, В.І. Кравченко, С.А.Данилов – К. :ООО «Інтерсервіс» , 2011. – 329 с.
5. Цопа В.А., Чеберячко С.І., Дерюгін О.В., Алексєєв, Станіславчук О., Столбченко О.В. Практичні кроки з керування психосоціальними ризиками, Journal of Scientific Papers “Social Development and Security”, Vol. 13, No. 4, – 2023. С.269- 286. DOI:10.33445/sds.2023.13.4.19 <https://paperssds.eu/index.php/JS PSDS/article/view/562/705> (Фахове видання категорії Б)
6. Сокурєнко, С. А., Чеберячко, С. І., Пищикова, О. В., Столбченко, О. В. (2025). Аналіз рівня переживання стресу працівниками гірничо-металургійних підприємств. Проблеми охорони праці в Україні, 41(1-2), 52–59. <https://journal-nndipbor.com/index.php/journal/article/view/121/113> DOI: 10.36804/nndipbor.41-1-2.2025.52–59 (Фахове видання категорії Б)
7. Дерюгін О.В., Негрій Т.О., Боровицький О.М., Столбченко О.В., Архірей М.М.. Оцінка професійного ризику вальника лісу. Екологічна безпека та природокористування. 2023. №3 (47). С. 59-74. <https://doi.org/10.32347/2411-4049.2023.3.59-74> (Фахове видання категорії Б)

Методичне забезпечення

1. Психофізіологічні вимоги до умов праці [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.В. Столбченко, М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 37 с.

2. Психічні властивості і процеси особистості [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.В. Столбченко, М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 22 с.
3. Методи визначення працездатності людини [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.В. Столбченко, М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 16 с.
4. Стрес та стресостійкість організму [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.В. Столбченко, М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 15 с.
5. Психологічний клімат організації: фактори впливу [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.В. Столбченко, М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 14 с.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (чинна редакція). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
4. Про систему охорони психічного здоров'я: Закон України від 15 січня 2025 р. № 4223-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-IX#Text>
5. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356-XII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#Text>

7. НПАОП 0.00-4.03-04. Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-04#Text>
8. Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці, затверджений [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ndior.kiev.ua/uploads/pokaz.pdf>
9. НПАОП 0.00-4.12-05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>
10. НПАОП 0.00-4.24-03. Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з роботами із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0014-95#Text>
 НПАОП 0.00-4.12-2005. Перелік робіт з підвищеною небезпекою від 26.01.2005 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0232-05#Text>
11. НПАОП 0.00-6.03.93. Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0020-94#Text>

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 2 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.
- 3 Науково-виробничий журнал «охорона праці», <https://ohoronapraci.kiev.ua/>
- 4 Журнал «промислова безпека», <https://prombezpeka.business-guide.com.ua/products/unit?pid=199912>
- 5 Інформація про психосоціальну підтримку від Solidarity Fund PL: solidarityfund.pl - PRO_MentalHealth
- 6 Український Червоний Хрест - напрям психосоціальної підтримки: redcross.org.ua(<https://redcross.org.ua>)
- 7 PSS-10 (шкала сприйнятого стресу). Психодіагностичний тест [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://samopomi.ch/test/pss-10>. — Назва з екрана.
- 8 BDI-II (шкала депресії Бека). Психодіагностичний тест [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://psychobalance.com.ua/test/bdi-ii>. — Назва з екрана.
- 9 PCL-5 (шкала ПТСР). Методика самооцінки проявів посттравматичного стресового розладу [Електронний ресурс]. — Дарниця, 2024. — Режим доступу: <https://darnytsia.ua/doctors/ptsr/shkala-samootsinky-proyaviv-posttravmatychnoho-stresovoho-rozladu-ptsr-metodyka-pcl-5>. — Назва з екрана.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психофізіологічні основи безпеки праці»
освітньо-професійної програми «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Розробник:
Столбченко Олена Володимирівна

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19